

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - פעמון הזהב

מאת: תמר זקס
איורים: יוסי אבולעפיה
הוצאה: מ' מזרחי
קבוצת גיל: גנים בוגרים

שלוש הספר

מיני הדרכה על הספר לצוות

במיחד בשבילכן! סרטון הדרכה קצר על ספר 3 שבדף!

כיצד לשלב את הספר באופן חווייתי עם ילדי וילדות הגן? מגוון רעיונות והעמקה שיהפכו את הקריאה לקסם!

שיחה

השבת אבדה

איבדתם פעם משהו שלכם או של אחרים, כמו שקרה לאיתמר? איך הרגשתם כשגיליתם שהחפץ חסר? עזרתם

למישהו אחר לחפש דבר שאבד לו? איך מרגישים כשמוצאים משהו שמישהו אחר איבד? ומה אפשר לעשות

כשזה קורה?

מסע באיורים

באמצעות האיורים אפשר לגלות פרטים נוספים על החיים בארץ ישראל לפני אלפי שנים. אפשר להתמקד בכל פעם בפרט מעניין אחר, למשל בתי האבן, הכלים או בעלי החיים; אפשר להעלות שאלות ולנסות לדמיין איך היה לרעות צאן בשדה וכיצד נשמע צליל הפעמונים על מעילו של הכוהן הגדול.

היכן מסתתר הפעמון?

תוכלו להחביא פעמון או חפץ דומה ברחבי הבית ולשלוח את כל המשפחה למסע חיפושים. המוצא הישר יהיה המחביא בסבב הבא. ואם קשה למצוא? אפשר לבקש מהמחביא לרמוז למחפשים בהשמעת קולות פעמון (כמו "גלין גלין"). ככל שיתקרבו המחפשים למחבוא, כך יתחזקו קולות הפעמון שישמיע המחביא.

"אבן הטוען"

תנו רבנו: אבן טוען היתה בירושלים. כל מי שאבדה לו אבדה נפנה לשם, וכל מי שמוצא אבדה נפנה לשם. (תלמוד בבלי, בבא מציעא, דף כח, עמוד ב.)

אחד מבני המשפחה הוא ה"מוצא", העומד על "אבן הטוען" ומתאר לפרטי פרטים חפץ שנמצא בבית. מי שמנחש נכון ומגלה מהו החפץ, מביא אותו לטוען והופך להיות הטוען הבא.

האזינו לסיפור "פעמון הזהב"
האזינו לסיפור בפודקאסט של ספריית פיג'מה!
יוצרים ומגישים: ירדן בר כוכבא 📺 הלפרין ודידי שחר,
מוזיקה ונגינה: טל בלכרוביץ',
פתיח ההסכת: דידי שחר,
חליל אלט: סלעית להב.
מוכנים?! מ-ת-ח-י-ל-י-ם!

פינטרסט

[יצירות ועוד הפתעות מחכות לכם בפינטרסט של ספריית פיג'מה.](#)

על הספר

הספר נכתב בהשראת גילוי ארכיאולוגי אמיתי של פעמון זהב קטן מתקופת בית שני, ומספר את סיפורו של איתמר, בן החייט, המתגורר בירושלים ומאבד פעמון זהב ממעילו של הכוהן הגדול. דרך נקודת מבטו הילדית של איתמר, אפשר להזדהות עם החוויה המוכרת של חיפוש אחר אבדה ולדמיין את חיי היום-יום בארץ ישראל בתקופות קדומות.

קריאה

כיצד לתווך קפיצות בזמן בעלילה?

בספר ישנם מעברים בין כמה התרחשויות בזמנים שונים תחילה מוצג איתמר עומד ליד אבן הטוען, לאחר מכן מתוארים הימים שקדמו לכך והימים לאחר מכן, ולבסוף איתמר הזקן מספר את הסיפור לנכדיו.

כדי לסייע לילדים לעקוב אחר העלילה, חשוב בעת ההקראה לעצור עצירות קטנות לשחזור ולבדיקת הבנה לפני שעוברים לקטע הבא. בנוסף לכך, בסוף הסיפור, בקטע של מציאת הפעמון, ישנה קפיצה לזמן ההווה, שגם אליה ניתן להתייחס. הצעות לשאלות לתיווך ניתן למצוא בכרטיסיית השיחה.

הטרמה:

בעמוד האחרון בספר מופיע קטע קצר המספר כיצד נולד הסיפור ת כדאי להקריא גם אותו לילדים.

חשוב לחשוף את הילדים למסורת כדי שיוכלו להבין את המתרחש בסיפור (הרחבה בעמוד האחרון בספר).

שיחה

הצעות לקריאה דיאלוגית

הטרמה:

לפני קריאת הסיפור לראשונה, כדאי להתייחס לאיור על הכריכה. באיור מופיעה הארכיאולוגית שמוזכרת גם באיור האחרון, בקפיצה לזמן ההווה. מתוך ההתבוננות בכריכה אפשר לחשוף את הילדים למושג "ארכיאולוג".

באמצע הסיפור אפשר לחזור אל הכריכה ולשאול את הילדים: מה עם הדמות על הכריכה? היא לא הופיעה בסיפור עצמו, איך היא קשורה? האם היא גם קשורה לימים ההם, לדעתכם? שאלה כזו משמשת כשאלת ניבוי שתסייע לילדים להבין בהמשך את הקפיצות בזמן.

שאלות נוספות לקריאה ראשונה:

שאלות ניבוי:

☒ לאחר שגילה שהפעמון אבד: מה לדעתכם איתמר יעשה?

☒ בתחילת הסיפור, כשאיתמר עומד מודאג ליד אבן הטוען, אפשר לשאול: מדוע לדעתכם הוא היה מודאג?

שאלות ניטור הבנה:

☒ אחרי שמתואר שאיתמר נהג להתלוות לאביו כשהלך לאסוף בגדים לתיקון, אפשר לשאול: מה זה חייט? מה בעצם אבא של איתמר עושה?

☒ למה איתמר עסוק יותר בדמיונות ופחות בתקוות? למה הכוונה?

בסוף הספר, באיור שבו איתמר זקן, אפשר לשאול: איפה איתמר באיור? (יחד עם הילדים אפשר לבדוק ולגלות שהמאייר יוסי אבולעפיה צבע את בגדי איתמר המבוגר באותו הצבע שבו השתמש לבגדי איתמר הצעיר); מי הילדים סביבו? מה הוא מספר להם?

שאלת שחזור:

☒ כאשר איתמר מחפש את הפעמון ונראה עומד ליד אבן הטוען, אפשר לשאול את הילדים: אתם זוכרים מה התפקיד של האבן הזו? מה שמה? למה איתמר מחכה פה?

שאלות למפגש חוזר עם הספר:

-כיצד הרגיש איתמר כשלא מצא את הפעמון?

☒ מה הייתם עושים במקומו?

☒ מה קרה לדעתכם לפעמון?

☒ במה שונה הדרך שבה איתמר ניסה למצוא את האבדה שלו מהדרך שבה מחפשים אבדות היום?

האם קרה לכם שאיבדתם משהו ולא מצאתם אותו?

תשומת לב לאיורים: במה שונים הבתים המאורים מהבתים של היום? במה שונים הבגדים? באילו פרטים מעניינים הבחנתם?

משחק

משחק הסימנים

המשנה מנחה את מי שאיבד דבר-מה לתאר אותו על פי סימנים מזהים ייחודיים לו כדי לקבלו חזרה. אפשר לשחק יחד את "משחק הסימנים": בזמן שאחד הילדים עוזב את החדר, חבריו בוחרים חפץ שנמצא בגן. עם חזרתו לחדר, הילד מנסה לנחש מהו החפץ המוסתר, תוך תיאור החפץ על פי סימנים מזהים.

אפשר גם להציג לילדים כמה חפצים מהגן, ובכל פעם ילד או ילדה בוחרים חפץ (בלי לגעת בו) ואומרים: "הגעתי לאבן הטוען כי איבדתי חפץ", ואז ממשיכים ומתארים אותו. ילד או ילדה שחושבים שהם יודעים מה החפץ קוראים: "מצאתי", ואומרים מהו החפץ. אם צדקו, התור עובר אליהם. אם לא, הטוענים ממשיכים לתאר עד לגילוי החפץ.

לצאת החוצה

חפירות ארכיאולוגיות בחול

הטמינו כמה כלים בארגז חול או בתיבה עם אדמה, והזמינו את הילדים למסע ארכיאולוגי. אפשר לצייד אותם בכלי חפירה קטנים ובמברשות (אפשר להשתמש במברשות איפור או שיניים), ולעודד אותם לעבוד בזהירות ולנקות את הממצאים ממש כמו שעושים ארכיאולוגים.

אפשר לשלב בפעילות צפייה בסרטון [אני גדול](#) מתוך ערוץ yes kids המספר על תפקידו של ארכיאולוג.

השָׁרָאָה

פינת השבת אבדה

תוכלו להרחיב את הסיפור ולספר לילדים על אבן הטוען, מעין "אגף מציאות" מתקופת הבית השני. ומה קורה אצלך בגן? האם יש לכם ארגז מציאות או דרך אחרת להשיב חפצים אבודים?

תוכלו לייצר מקום קבוע בגן כמו "אבן הטוען" להשבת אבדה, שאליו יביאו הילדים פריטים שמצאו בגן ואינם יודעים למי הם שייכים.

אפשר לעשות זאת גם במסגרת מפגש שבו יחזיקו הילדים את החפץ שמצאו ויציגו אותו במטרה למצוא את בעליו.

העֶשְׂרָה

ארכיאולוגיה ורפאות

להרחבה: "המוזה אומנות בגן העתידי" סיפור הוא הזדמנות להכיר לעומק את מקצוע הארכיאולוגיה ואת עבודת הרפאות - שחזור כלים עתיקים שנשברו.

מוזמנים לצפות עם הילדים בשידור לילדים "ביקור במוזיאון לארכיאולוגיה המוזיאון לתרבות הפלשתים" במערכת השידורים הלאומית.

סְרְטוֹנִים

הכירו את המאייר יוסי אבולעפיה!

צפו בריאיון קצר עם יוסי אבולעפיה, המאייר, אשר מכניס אותנו לעולמו הצבעוני. האם יש בספריית הגן ספרים נוספים שאייר יוסי אבולעפיה? או בבתי הילדים? בהשראת הסיפור, מוזמנים לחפש, ולהקים תערוכה של ספרים שאייר יוסי אבולעפיה.

שפה ואורינות

הסיפור מזמן פיתוח אוצר מילים (כגון "המולה", "אבד", "רקום", "נקיק"), והבנת רצף עלילה, כולל תנועה בין עבר להווה.

ידע בין-תחומי

הסיפור מחבר בין שפה ומורשת ותרבות יהודית. מושגים כגון "מעיל הכהן הגדול", "ירושלים העתיקה" ו"אבן הטוען" חוברים לנרטיב משמעותי. החיבור בין הסיפור ההיסטורי לחוויה הרגשית מאפשר לילדים להתוודע לקשר בין מסורת לבין חיי היום-יום. הסיפור הוא הזדמנות טבעית להרחיב על מושגים כמו "מעיל הכהן הגדול", ללמוד על בית המקדש, ולהתוודע לעבודתם של ארכיאולוגים. בדרך זו הספר מעודד סקרנות בנוגע לעולם ומפתח את חדות הגילוי.

ידע עולם

הסיפור מעשיר את הידיעות ההיסטוריות של הילדים עם הפניית הזרקור לירושלים של תקופת המקרא, בית המקדש, מלאכת החייטות ועבודת הכהן הגדול, וגם שופך אור על עבודת הארכיאולוג.

מיומנויות

מיומנויות קוגניטיביות ² פתרון בעיות

איתמר מגלה שיטתיות בהתמודדותו עם אובדן הפעמון. הוא משחזר את הדרך, בודק אפשרויות, ופועל בהתאם למנהג החברתי של אבן הטוען.

מיומנויות תוך-אישיות

הסיפור מציג כלים להתמודדות עם אובדן ואכזבה. איתמר לומד לחיות עם החסר ועם האפשרות שהפעמון לא ישוב, ובמקביל נוצר את זכרו ושומר על תקווה.

מיומנויות בין-אישיות

הסיפור מדגיש קשר ומשמעות בין אנשים:

² הקשר בין איתמר לאביו מבוסס על שותפות, גאווה משפחתית והעברה בין-דורית של מלאכה וזהות.

איתמר הבוגר מעביר את הסיפור ואת הזיכרון אל ילדיו המחשה של המשכיות משפחתית ותרבותית ותחושת שייכות.

אמפתיה: האישה הצעירה מזהה שאיתמר מודאג, היא מתעניינת במקרה שלו, שואלת אותו שאלות, מברכת אותו ומביעה השתתפות בכאב. זהו מודל לחמלה טבעית, להבעה רגשית ולתגובה אנושית מכבדת.

ערכים

כבוד האדם והמשפחה
הקשר החם והמשמעותי בין איתמר לאביו מבוסס על אמון, על תחושת שייכות ועל העברה בין-דורית של זהות משפחתית ותרבותית.

ערבות הדדית וצדק חברתי
מנהג אבן הטוען, להשיב אבדה לבעליה, מגלם ערכים של אמון, יושרה והוגנות קהילתית.

רגישות וסיוע לזולת ניכרים במפגש של איתמר עם האישה. היא מבחינה בהבעתו המודאגת, מתעניינת בו, שואלת לשלומו ומברכת אותו. במחווה הקטנה הזו מגולמת האמפתיה האנושית הזדהות עם רגשות הזולת וניסיון לסייע לו במצוקתו.

אהבת הדעת וחדוות למידה
הסיפור מרגש ומסקרן, והילדים יכולים להזדהות עם גיבורו. החיבור הרגשי מזמין רצון להקשיב, לשאול ולדעת עוד ומחזק את אהבת הספר.

